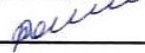

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

**Гарант освітньої програми
Анастасія Большакова**

_____ 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

**Проректор з
навчальної роботи
Інна СТАШЕВСЬКА**

_____ 2020 р.

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

Силабус атестаційного екзамену

Освітня програма: Психологія

Спеціальність: 053 Психологія

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків - 2020

Силабус атестаційного екзамену складено робочою групою ОПП Психологія у складі:

керівник робочої групи: гарант освітньої програми, доктор психологічних наук,
професор, завідувач кафедри психології та педагогіки
Анастасія Миколаївна Большакова

Члени робочої групи:

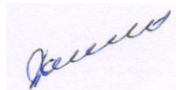
кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки
Ігор Олександрович Віденєєв

кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки
Тетяна Олексіївна Перевозна

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки
Ольга Василівна Радько

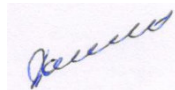
Силабус атестаційного екзамену затверджено на засіданні кафедри психології та педагогіки,
протокол № 2 від « 21 » серпня 2020 р.

Голова групи забезпечення
д.психол.н., професор

Анастасія БОЛЬШАКОВА

Завідувач кафедри
психології та педагогіки,
д.психол.н., професор

Анастасія БОЛЬШАКОВА

Силабус атестаційного екзамену затверджено на засіданні ради факультету
соціальних комунікацій
протокол № 1 від « 25 » серпня 2020 р.

Голова ради факультету

Алла СОЛЯНИК

1. Опис атестаційного екзамену

Силабус містить програму комплексного атестаційного екзамену.

Програма комплексного атестаційного екзамену за ОПП Психологія спеціальності 053 «Психологія» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти розроблена відповідно до нормативних вимог підготовки фахівців, викладених у законодавчих та нормативних документах про вищу освіту, державного Стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (Наказ МОН України № 565 від 24.04.2019 р.).

До програми комплексного атестаційного екзамену за ОПП Психологія входить програмний матеріал базових навчальних дисциплін «Психологія особистості», «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Вікова психологія», «Психодіагностика», «Основи психологічного консультування», «Основи психокорекції», «Експериментальна психологія», «Психологічний спецпрактикум».

2. Мета атестаційного екзамену

Комплексний атестаційний екзамен спрямований на оцінку сформованості у здобувачів загальних та професійних компетентностей, досягнення програмованих результатів навчання, зафіксованих ОПП Психологія.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Навички міжособистісної взаємодії,
- Здатність працювати в команді.
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
- Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
- Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій
- Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження
- Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)
- Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту
- Здатність дотримуватися норм професійної етики
- Здатність аналізувати соціокультурні процеси та явища з точки зору їх впливу на психічне благополуччя людини
- Здатність збирати, аналізувати, систематизувати та використовувати у практичній діяльності інформацію щодо психологічних особливостей професійної діяльності у соціокультурній сфері.
- Здатність використовувати засоби культури та мистецтва у просвітницькій, психопрофілактичній діяльності та наданні психологічної допомоги різним верствам населення.

Програмні результати навчання:

- Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
- Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги
- Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження
- Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки
- Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

- Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання
- Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника
- Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій
- Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо,.
- Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
- Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.
- Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
- Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога
- Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
- Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії
- Розробляти та реалізовувати програми психологічного супроводу професійної діяльності у соціокультурній сфері
- Розробляти та реалізовувати психопрофілактичні та психокорекційні (індивідуальні та групові) програми засобами культури та мистецтва
- Використовувати засоби культури та мистецтва у плануванні та реалізації процесу психологічного консультування
- Організовувати та проводити масові соціокультурні заходи просвітницького та психопрофілактичного характеру (арт-терапевтичні форуми, фестивалі, майстер-класи).

3. Структура атестаційного екзамену

Комплексний атестаційний екзамен проводиться у комплексній формі. Перша частина екзамену передбачає письмову відповідь на питання екзаменаційного білету, складені відповідно до програм навчальних дисциплін, та письмове виконання завдання: складання програми здійснення психологічного супроводу за одним із напрямів професійної діяльності психолога у соціокультурній сфері. Друга частина екзамену передбачає співбесіду зі здобувачем, у процесі якої він пояснює свої письмові відповіді та відповідає на додаткові запитання.

Тривалість виконання завдань екзаменаційного білету для одного студента складає 3 академічні години. Виконання студентами завдань комплексного державного екзамену повинно мати виключно самостійний характер. Використання додаткових джерел, крім указаних у екзаменаційному білеті не передбачено.

4. Політика академічної поведінки та доброчесності: конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись, необхідно бути взаємно толерантним, поважати думку іншого. Недопустимі підказки і списування, користування мобільним телефоном забороняється. Використання додаткових джерел, крім указаних у екзаменаційному білеті забороняється.

5. ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

6.1. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Навчальна дисципліна «Психологія особистості» покликана допомогти здобувачу вищої освіти досягнути розуміння сутності діяльності практичного психолога шляхом засвоєння теоретичних та практичних знань в контексті сучасних досягнень психологічної науки, психологічних закономірностей структури особистості, рушійних сил її розвитку, індивідуально-типологічних проявів, характеристик особистості, її розвиток і формування в процесі діяльності і спілкування, становлення впродовж життєвого шляху. Окрім цього «Психологія особистості» як навчальна дисципліна покликана сприяти формуванню у студентів здібностей до самооцінки, самоконтролю, самореалізації, забезпечити відпрацювання можливих моделей поведінки в ситуаціях професійної взаємодії у соціокультурній сфері, досягти розуміння логіки управління комунікацією, а також уміння і психологічної готовності формувати команду і працювати в ній.

Тема 1. Поняття особистості у психології

Предмет і завдання дисципліни, міжпредметні зв'язки. Основні категорії психології особистості. Методологічні засади психології особистості.

Тема 2. Психодіаліз: загальні концепції та принципи

Рушійні сили поведінки людини. Структура психіки та структура особистості. . Розвиток особистості, стадії психо-сексуального розвитку.

Тема 3. Класичний біхевіоризм та його розвиток

Теорія оперантного навчання Б.Ф. Скінера. Режими підкріплень. Концепція моделювання поведінки А.Бандури.

Тема 4. Гуманістичний напрямок в теоріях особистості

Гуманістична психологія як «третя сила» психології особистості. Теорія самоактуалізації А. Маслоу. Ієрархія потреб як основа мотиваційної системи людини.

Тема 5. Вітчизняні теорії особистості

Культурно-історична теорія розвитку психіки та особистості. С.Л. Рубінштейн: особистість як основа, що інтегрує психологічні чинники індивіда. Теорія особистості О.М. Леонтьєва.

Тема 6. Перегляд психодинамічного напрямку

Соціокультурна теорія особистості К.Хорні. Гуманістичний психоаналіз Е. Фрома. Основні відмінності від класичного психодинамічного підходу.

Тема 7. Его-психологія у теоріях особистості

Его-психологія як результат розвитку психоаналізу. Епігенетичний принцип розвитку. Періодизація психосоціального розвитку за Е.Еріксоном.

Тема 8. Диспозиційний напрямок у теоріях особистості

Г. Олпорт: диспозиційна теорія особистості. Р. Кеттел: структурна теорія рис особистості. Г. Айзенк: теорія типів особистості.

Тема 9. Когнітивний напрямок у теоріях особистості

Теорія конструктів Дж.Келлі. Уявлення про когнітивну складність та когнітивну простоту.

Тема 10. Феноменологічний напрямок у теоріях особистості.

Феноменологічна теорія К. Роджерса. Поняття Я-концепції. Концепція повноцінно функціонуючої особистості.

Література:

1. Варій М. Й. Психологія особистості: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехники, 2016. 608 с.
2. Кацавець Р.С. Психологія особистості. навч. посіб. Київ : Алерта. 2021. 134 с.
3. Копець Л.В. Психологія особистості: навч. посіб. Київ: Вид .дім «КМ Академія», 2007. 147 с.
4. Мітіна С.В. Психологія особистості: навч.-метод. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 274 с.
5. Москалець В. П. Психологія особистості: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 262 с.
6. Психологія особистості: Хрестоматія: Навч. посіб./ О.Б.Мельничук та ін. Київ: . НПУ імені М.П.Драгоманова, 2009. – 532 с.
7. Столяренко О. Б. Психологія особистості: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
8. Титаренко, Т. М. Сучасна психологія особистості : навч. посіб. Київ: Каравела, 2013. 372 с.

6.2. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Дисципліна «Загальна психологія» покликана допомогти здобувачеві досягнути розуміння сутності психічного відображення світу людиною, та на основі теоретичних знань озброїти здобувачів уміннями і навичками використання закономірностей психічної діяльності людини в умовах практичної діяльності. Окрім цього загальна психологія як освітній компонент покликана сприяти формуванню у

здобувачів розуміння основних категорій та понять психології, досягнути головні теоретичні напрями сучасної психології. У процесі вивчення освітнього компоненту, здобувачі мають ознайомитися з теоретично обґрунтованими методами дослідження психічних процесів та особистості, змістом та структурою особистості, її індивідуально-типологічними проявами.

Тема 1. Вступ до психології

Предмет і об'єкт психології. Взаємозв'язок психології та сучасних наук. Основні теоретичні напрями сучасної психології.

Тема 2. Структура сучасної психологічної науки і практики

Загальні уявлення про науку та різні способи пізнання. Принципи психології. Академічна та прикладна психологія. Практична психологія та психотехнології.

Тема 3. Предмет та науково-дослідні методи загальної психології

Зміна предмету психології в процесі її розвитку як науки. Класифікація методів сучасної психології.

Тема 4. Природничі основи психології

Будова нервової системи та головного мозку людини. Рефлекс. Види рефлексів. Закони функціонування мозку. Анатомо-фізіологічне представництво психічних процесів у головному мозку.

Тема 5. Зародження та еволюція психіки

Психіка, її основні функції. Етапи розвитку психіки у філогенезі за теорією О. Леонтьєва та К. Фабрі. Розвиток психіки людини. Порівняння психіки людини та тварини.

Тема 6. Свідомість та підсвідомість людини

Основні підходи до проблеми свідомості. Основні психологічні характеристики свідомості. Теорія свідомості К.К.Платонова. Структура свідомості. Форми свідомості. Свідомість та підсвідомість.

Тема 7. Психологічний аналіз діяльності

Поняття діяльності в психології. Структура діяльності. Види діяльності. Гра, навчання, праця.

Тема 8. Спілкування як соціально-психологічний феномен

Сутність, функції та структура спілкування. Комунікативна сторона спілкування. Інтерактивна сторона спілкування. Перцептивна сторона спілкування. Стили спілкування.

Розділ 2. Психічні властивості особистості

Тема 9. Потребностно - мотиваційна сфера особистості

Поняття і основні види потреб. Поняття мотивів. Ієрархія мотивів. Мотив і мотивація. Теорії мотивації.

Тема 10. Темперамент та характер особистості

Темперамент та його властивості. Теорії темпераменту. Характеристика типів темпераменту. Поняття та структура характеру. Типології характеру, акцентуації. Формування характеру.

Тема 11. Здібності

Характеристика здібностей. Класифікація здібностей. Рівні розвитку здібностей. Природні умови формування здібностей - задатки. Розвиток здібностей.

Розділ 3. Когнітивні процеси

Тема 12. Відчуття

Загальне поняття про відчуття. Види відчуттів. Основні властивості і характеристики відчуттів. Сенсорна адаптація і взаємодія відчуттів. Характеристика основних видів відчуттів.

Тема 13. Сприйняття

Загальна характеристика сприйняття. Основні властивості та види сприйняття. Предмет та фон сприйняття. Взаємозв'язок цілого та частини сприйняття. Сприйняття простору. Сприйняття руху та часу.

Тема 14. Увага

Загальна характеристика уваги. Основні види уваги. Характеристика властивостей уваги. Розвиток уваги.

Тема 15. Пам'ять

Загальна характеристика пам'яті. Механізми пам'яті. Види пам'яті. Процеси пам'яті. Теорії пам'яті. Розвиток та виховання пам'яті.

Тема 16. Уява

Загальна характеристика уяви та її роль в психічній діяльності. Види уяви. Механізми переробки уявлень та образи уяви. Індивідуальні особливості уяви та її розвиток.

Тема 17. Мислення

Загальна характеристика мислення як психічного процесу. Основні форми мислення. Теоретичні та експериментальні підходи в дослідженнях мислення. Основні види мисленевих операцій.

Тема 18. Інтелект і когнітивні стилі

Загальна характеристика феномену когнітивних стилів. Співвідношення понять «Когнітивні стилі» і «інтелектуальні здібності». Психологічна характеристика основних когнітивних стилів.

Тема 19. Мовлення

Загальна характеристика мови. Основні властивості мови. Види мови. Розвиток мови. Причини мовних розладів.

Тема 20. Емоції та воля

Загальна характеристика емоцій. Основні типи емоційних переживань. Фізіологічна основа емоцій. Розвиток емоцій та їх значення для людини.

Тема 21. Емоційні стани особистості та види емоційних реакцій

Загальна характеристика психічних станів. Класифікація психічних станів. Характеристика основних психічних станів особистості. Важкі психічні стани та їх особливості.

Розділ 4. Психологія мотивації

Тема 22. Потребнісно-мотиваційна сфера особистості

Поняття потреби та мотиву. Фізіологія та психологія потреб. Проблема базових потреб людини. Мотиви та свідомість. Будова потребнісно-мотиваційної сфери. Класифікація мотивів.

Тема 23. Теорії та експериментальне вивчення мотивації

Історія вивчення детермінації активності людини та тварин. Подібності та відмінності в детермінації поведінки людини та тварин. Труднощі вивчення мотивації та мотивів людини. Теорія контролю за дією Ю. Куля.

Тема 24. Мотивація праці

Сутність поняття мотивація праці. Теорії професійної мотивації. Позитивне підкріплення. Самопідкріплення. Згасання та підтримка поведінки. Гроші як позитивне підкріплення. Негативна мотивація та покарання.

Розділ 5. Психологія психічних станів

Тема 25. Визначення та особливості психічних станів

Загальна характеристика психічних станів. Детермінанти психічних станів. Особливості психічних станів.

Тема 26. Класифікація, саморегуляція та діагностика психічних станів

Класифікація психічних станів. Функції психічних станів. Саморегуляція психічних станів. Діагностика психічних станів.

Розділ 6. Психологія емоцій і почуттів

Тема 27. Емоції та почуття

Загальна характеристика емоційного реагування. Компоненти та особливості емоцій. Закономірності емоцій. Класифікація почуттів. Розвиток емоцій та почуттів в онтогенезі.

Тема 28. Функції емоцій

Фізіологічні передумови виникнення емоцій. Роль емоцій в життєдіяльності організму.

Тема 29. Теорії та експериментальне вивчення емоцій

Історія вивчення емоцій. Фізіологічні теорії емоцій. Біологічні теорії емоцій. Когнітивні теорії емоцій. Теорія диференціальних емоцій. Вітчизняні теорії емоцій.

Тема 30. Почуття, емоції, емоційні стани та особистість

Проблема об'єктивної індикації емоцій. Психологія почуттів. Емоції та пізнавальні процеси. Емоції та особистість. Проблеми емоційного життя сучасної людини.

Література:

1. Бенеш, Гельмут Психологія : dtv-Atlas : довідник : пер. з нім. / Гельмут Бенеш. – Київ : Знання-Прес, 2007. 510 с.
2. Варій М. Й. Загальна психологія.: підр. К.: Центр учбової літератури, 2009 . 1007 с.
3. Варій М. Й. Психологія : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2016 . 287 с.
4. Дрозденко, К. С. Загальна психологія в таблицях і схемах : Навч. посібник. Київ : Професіонал, 2004 . 304 с.
5. Максименко С. Д. Загальна психологія : навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2004 . 272 с.
6. Максименко С. Д. Соловієнко В. О. Загальна психологія : навч. посібник. Київ : Форум, 2000 . 544с.
7. Харченко С. В. Вступ до загальної психології : навч.посібник Харків : ХНУВС, 2009 192 с.

6.3. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

«Соціальна психологія» – навчальна дисципліна, призначена для підготовки психологів з метою засвоєння ними психологічних знань з історії розвитку та становлення теоретичної та прикладної соціальної психології; опанування методиками діагностики особистісних характеристик та міжособистісної компетенції, здатності розв'язувати соціально-психологічні проблеми міжкультурної адаптації та комунікації

Тема 1. Соціальна психологія як наука

Предмет соціальної психології. Межі соціальної психології. Методи соціальної психології.

Тема 2. Історія розвитку соціальної психології

Донауковий період розвитку соціальної психології. Витоки соціальної психології. Перші соціально-психологічні теорії. Експериментальний етап розвитку соціальної психології. Соціальна психологія груп. Соціальна психологія у СРСР. Західні соціально-психологічні теорії у ХХ ст. Соціальна психологія в Україні.

Тема 3. Галузі практичного використання соціально-психологічних знань

Виробництво. Управління. Організаційний розвиток. Масова комунікація і реклама. Політика. Боротьба з протиправною поведінкою.

Тема 4. Соціалізація та соціально-психологічна адаптація

Соціалізація: поняття, функції, фактори. Механізми соціалізації. Стадії соціалізації. Первинна та вторинна соціалізація. Сфери соціалізації. Соціально-психологічна адаптація: значення, зміст. Критерії соціально-психологічної адаптації. Види соціально-психологічної адаптації.

Тема 5. Психологічні межі особистості

Загальне уявлення про психологічні межі. Види меж. Психологічне значення меж особистості. Порушення меж особистості.

Тема 6. Поведінка особистості при порушенні особистісних меж

Форми порушення меж особистості. Типи поведінки при порушенні меж. Права особистості. Асертивна поведінка при порушенні меж особистості.

Тема 7. Особистість у малій соціальній групі

Статусно-рольові характеристики положення особистості в групі. Неформальні групові ролі. Групові норми та цінності. Групові санкції та їх призначення. Поведінка людини в малій групі

Тема 8. Вплив групи на особистість та особистості на групу

Позитивний вплив групи на особистість. Негативний вплив групи на особистість. Опір груповому тиску. Вплив особистості на групу.

Тема 9. Соціальні установки, забобони, стереотипи і їх вплив на поведінку

Соціальна установка: структура та функції. Вплив установок на поведінку. Вплив поведінки на установки. Соціальні забобони та їх наслідки. Соціальні стереотипи як передумови виникнення забобонів.

Тема 10. Соціально-психологічні проблеми гендеру

Гендер як соціально-психологічна категорія. Гендерні стереотипи та помилкові уявлення про гендер. Гендерні відмінності. Вплив диференційованої за ознакою статі соціалізації на виникнення гендерних відмінностей. Традиційні гендерні ролі, що детермінують поведінку жінок. Традиційні гендерні ролі, що детермінують поведінку чоловіків

Тема 11. Проблема групи в соціальній психології. Мала соціальна група

Ознаки та види соціальних груп. Визначення та межі малої групи. Відмінні ознаки малої групи, та загальні закономірності її життя. Класифікація малих груп. Соціальна та соціально-психологічна структура малої групи

Тема 12. Колектив як мала соціальна група

Колектив: Визначення, види і функції. Характеристики формальної та неформальної структури колективу. Показники рівня розвитку колективу. Етапи розвитку колективу.

Тема 13. Лідерство та керівництво у групі

Лідерство та керівництво групи: визначення понять. Характеристика якісних відмінностей між лідером і менеджером. Керівництво і стилі керівництва. Параметри взаємодії лідера з командою, що дозволяють оцінити стиль лідерства. Теорії походження керівництва.

Тема 14. Психологія прийняття групових рішень

Особливості групових рішень. Форми групового обговорення: Мозковий штурм; метод синектики; групове інтерв'ю. Феномени, які виникають під час прийняття групових рішень: Феномен «зсуву ризику»; Феномен «групування мислення»; групова поляризація.

Тема 15. Психологічні особливості великих соціальних груп

Велика соціальна група. Психологічні особливості великих соціальних груп. Психологічні особливості соціальних класів. Психологічні особливості етнічних груп. Стихійні соціальні групи. Соціальні рухи як великі соціальні групи. Мотиви приєднання.

Тема 16. Соціально-психологічні проблеми міжкультурної адаптації

Соціально-психологічна адаптація. Результати соціально-психологічної адаптації. Прояви соціально-психологічної адаптації. Міжкультурна адаптація. Стратегії міжкультурної адаптації. Модель стадій міжкультурної адаптації. Фактори успішності міжкультурної адаптації. Особистісні ресурси міжкультурної адаптації.

Тема 17. Альтруїзм та агресія

Альтруїзм у міжособистісній взаємодії. Ситуаційні та особистісні фактори альтруїстичної поведінки. Агресія та агресивність. Форми прояву агресії. Причини агресивної поведінки.

Тема 18. Психологія впливу

Поняття психологічного впливу. Критерії психологічно конструктивного впливу. Складові успішного впливу. Види психологічного впливу. Види протистояння чужому впливу. Характеристика конструктивності різних видів впливу

Тема 19. Психологія міжособистісних стосунків

Класифікація міжособистісних відносин у групі. Психологічна характеристика стосунків знайомства Психологічна характеристика дружби, особливості дружби. Психологічна характеристика любовних стосунків. Ворожнеча як особливий вид стосунків.

Література:

1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. 55 с.
2. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
3. Москаленко В. Психологія соціального впливу. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 448 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2010. 649 с.
5. Воляннюк Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В. та ін. Соціальна психологія : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
6. Циба В.Т. Системна соціальна психологія. Навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 328 с.

6.4. ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Дисципліна «Вікова психологія» дозволяє здобувачеві досягнути розуміння закономірностей психологічного розвитку людини на різних етапах життєвого шляху, та на основі теоретичних знань озброїти здобувачів уміннями і навичками використання закономірностей психічного розвитку особистості в своїй професійній діяльності. Окрім цього вікова психологія як освітній компонент спрямована на формування у здобувачів розуміння основних закономірностей психічного розвитку особистості, осягнути головні теоретичні напрями сучасної психології. У процесі вивчення освітнього компоненту здобувачі мають ознайомитися з закономірностями психічного розвитку людини на різних етапах її онтогенезу.

Тема 1. Вступ до вікової психології

Предмет вікової психології як науки. Завдання вікової психології. Зв'язок вікової психології з іншими науками. Методи вікової психології.

Тема 2. Основні категорії вікової психології

Характеристика основних категорій вікової психології. Взаємозв'язок категорій один з одним. Принципи вікової психології.

Тема 3. Теорії індивідуального розвитку людини та проблема вікової періодизації

Загальні вимоги до теорії розвитку. Традиційні теорії розвитку. Сучасні теорії розвитку.

Тема 4. Вікова періодизація психічного розвитку

Основні підходи до побудови періодизації. Періодизація психічного розвитку (Л.С. Виготського, О. М. Леонтьєва, Д. Б. Ельконіна, М.І. Лісіна). Періодизація розвитку особистості (Л.І. Божович, А.В. Петровського, Д.І. Фельдштейна). Періодизація всього життєвого шляху (Е. Еріксон).

Тема 5. Кризи вікового розвитку людини

Закономірності психічного розвитку в онтогенезі. Підстави і схеми періодизації психічного розвитку.

Тема 6. Пренатальний та перинатальний періоди розвитку, криза новонародженості

Загальна характеристика періоду. Соціальна ситуація розвитку. Особливості розвитку. Розвиток розумових здібностей та мовних навичок.

Тема 7. Вік немовляти, криза першого року життя

Загальна характеристика періоду. Криза першого року.

Тема 8. Ранній вік, криза 3 років

Загальна характеристика раннього віку. Особливості соціальної ситуації розвитку. Основні досягнення дитини в ранньому дитинстві. Криза раннього дитинства.

Тема 9. Дошкільний вік, криза 7 років

Фізичний розвиток дошкільника. Соціальна ситуація розвитку. Гра та її значення для психічного розвитку дошкільнят. Розвиток особистості дошкільника. Криза 7 років.

Тема 10. Молодший шкільний вік, криза підліткового віку

Загальні психологічні особливості молодших школярів. Формування особистості дитини в початкових класах. Криза підліткового віку.

Тема 11. Підлітковий вік

Соціальна ситуація розвитку. Стосунки з однолітками та дорослими. Психічні новоутворення. Розвиток пізнавальних процесів. Формування особистості підлітка.

Тема 12. Юність та криза входження у дорослість

Соціальна ситуація розвитку. Емоційно-вольова сфера. Розвиток самосвідомості. Взаємини з дорослими та однолітками. Розвиток пізнавальних психічних процесів.

Тема 13. Молодість та зрілий вік, криза середини життя

Вікові часи у контексті соціальних норм. Дослідження періодів та задач розвитку періоду ранньої дорослості. Психосоціальний розвиток середньої дорослості. Психологія пізньої дорослості.

Тема 14. Період пізньої зрілості

Закономірності розвитку в стадії старості. Зміни особистості старої людини. Криза індивідуального життя.

Література:

1. Вікова і педагогічна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. Київ : Каравела, 2009. 400 с.
2. Заброцький М. М. Вікова психологія. Київ : МАУП, 1998. 89 с.
3. Павелків Р. В. Дитяча психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. - К. : Академвидав, 2008. - 432 с.
4. Поліщук В. М. Вікова та педагогічна психологія. Суми, 2007. 330 с.
5. Савчин М. В. Вікова психологія. Київ : Академвидав, 2006. 360 с.
6. Богуш А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років : монографія. Київ : Слово, 2004. 374 с.

6.5. ПСИХОДІАГНОСТИКА

Навчальна дисципліна «Психодіагностика» є необхідною складовою професійної підготовки майбутніх психологів, і знайомить з теорією, принципами та інструментами оцінки і вимірювання індивідуально-психологічних особливостей особистості за допомогою надійних та валідних психодіагностичних методик. Проведення психодіагностичного обстеження є необхідним при психологічному консультуванні, психокорекції, психотерапії та інших видах діяльності в усіх напрямках практичної психології.

Тема 1. Вступ до психодіагностики

Загальне уявлення про психодіагностику. Загальні принципи, що визначають морально-етичні норми психодіагностики. Психодіагностичне обстеження: характеристика процесу. Психологічний діагноз як результат психодіагностичного обстеження.

Тема 2. Методи психодіагностики

Психодіагностичні методи: поняття, загальні підходи до створення й використання. Загальна класифікація методів психодіагностики. Спостереження як психодіагностичний метод. Експериментальні методи психодіагностики. Опитувальні психодіагностичні методи: характеристика, види опитувальників. Проективні психодіагностичні методики: характеристика, класифікація.

Тема 3. Тести і тестування у психодіагностиці.

Загальне уявлення про психодіагностичні тести.

Класифікація психодіагностичних тестів. Загальні правила проведення тестування та вибору методики. Процедура проведення тестування. Складові частини тесту та вимоги до тестів. Психометричні характеристики тестів.

Тема 4. Діагностика пізнавальної сфери.

Методи діагностики властивостей уваги. Методи діагностики пам'яті. Методи діагностики логічних форм мислення. Інтелект та його вимірювання. Тести інтелекту. Тест інтелекту Векслера. Прогресивні матриці Равена. Тест структури інтелекту Амтхауера.

Тема 5. Діагностика особистості за допомогою опитувальників

Діагностика емоційної сфери. Діагностика мотиваційної сфери особистості. Діагностика ціннісно-сислової сфери особистості. Типологічні особистісні тести.

Тема 6. Діагностика особистості за допомогою проективних методик

Проективні особистісні методики. Тематичний апперцептивний тест. Тест тематичної апперцепції Х. Хекхаузена. Методика малюнкової фрустрації С. Розенцвейга. Методика «Ділові ситуації». Тест гумористичних фраз.

Тема 7. Методика діагностики міжособових відносин

Методики для діагностики особливостей сімейних відносин. Діагностика міжособових відносин Т. Лірі. Методика К. Томаса для оцінки способів реагування у міжособистісному конфлікті. 4. Соціометрія.

Література:

1. Большакова А.М. Психодіагностика: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2018.
2. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посібник. Київ : Академвидав, 2009.
3. Приходько Ю.О. Психологічний словник-довідник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.: Каравела, 2012
4. Харцій О.М. Візуальна психодіагностика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. : (модул. варіант). Львів: Магнолія, 2012.

6.6. ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

«Основи психологічного консультування» - навчальна дисципліна, спрямована на ознайомлення студентів з основами психологічного консультування і формування

в них базових консультативних навичок. У курсі розглядаються основні підходи до психологічного консультування, основні вимоги до особистості консультанта, особливості організації консультативного процесу, базові техніки психологічного консультування. Розкриваються особливості консультування в соціокультурній сфері.

Тема 1. Вступ в предмет

Загальне уявлення про психологічне консультування. Види психологічного консультування. Функції та завдання психологічного консультування Відмінності психологічного консультування від інших видів психологічної допомоги.

Тема 2. Психологічне консультування в контексті психологічної допомоги

Етичні принципи психологічного консультування. Організаційні питання психологічного консультування. Початок приватної психологічної практики. Простір психологічного консультування. Просування психологічних послуг. Просування психологічних послуг у контексті масових соціокультурних заходів профілактичного та просвітницького характеру.

Тема 3. Консультант – особистість і професіонал

Професійно важливі якості психолога-консультанта. Вимоги до рівня професійної підготовки психолога-консультанта. Професійне самовдосконалення, супервізія у професійному розвитку консультанта. Типові помилки консультанта-початківця. Психофізіологічна ціна професійної діяльності, збереження здоров'я консультанта. Техніка безпеки, професійна безпека, психолога-консультанта.

Тема 4. Особистість клієнта у процесі консультування

Типологія клієнтів. Типи особистісної організації клієнта. Мотивація клієнта щодо отримання психологічної допомоги. Зовнішня та внутрішня реальність клієнта як предмет психологічного консультування.

Тема 5. Етапи та зміст процесу консультування

Загальна характеристика етапів психологічного консультанта. Встановлення контакту з клієнтом. Скарги у процесі психологічного консультування. Бажання клієнта та запит у психологічному консультуванні. Завершення консультування. Техніки збирання даних та інтервенції у процесі психологічного консультанта. Планування та реалізація психологічного супроводу професійної діяльності фахівців соціокультурної сфери. Використання засобів культури та мистецтва у надання психологічної допомоги.

Тема 6. Мотиваційне консультування

Загальне уявлення про мотиваційне консультування. Функції психологічного консультування. Мотиваційне консультування у роботі з різними типами проблем. Основні етапи та техніки мотиваційного консультування.

Тема 7. Супротив у психологічному консультуванні

Загальне уявлення про супротив у психологічному консультуванні. Види супротиву. Вплив супротиву на ефективність психологічного консультування. Техніки виявлення супротиву. Підходи та техніки подолання супротиву.

Тема 8. Перенесення у психологічному консультуванні

Перенесення та контрперенесення у психологічному консультуванні. Види перенесення та контрперенесення. Значення перенесення та контрперенесення у психологічному консультуванні. Використання перенесення та контрперенесення для більш ефективного просування процесом консультування.

Тема 9. Специфіка консультування за окремими проблемами

Особливості та завдання консультування клієнтів у стані горювання. Особливості та завдання консультування депресивних клієнтів. Особливості та завдання консультування клієнтів, які помирають. Особливості та завдання консультування клієнтів з суїцидальним ризиком.

Література:

1. Бондаренко О. Ф. Психологічна допомога особистості. Харків : Фоліо, 2016. 237 с.
2. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: навч. посіб. Київ : Четверта хвиля, 2014. 256 с.
3. Вашека Т. Основи психологічної практики. Київ : НАУ-друк, 2019. 200 с.
4. Кісарчук З. Г., Журавльова Н. Ю., Онищенко Г. І., Юрченко Т. П. Спеціалізована психологічна служба: основні види психологічної допомоги населенню: Київ : Мінчорнобиль, 2005. 46 с.
5. Якимчук Б.А. Основи психологічного консультування : Навчальний посібник. Умань: ПП Жовтий О.О., 2013. 204 с.

6.7. ОСНОВИ ПСИХОКОРЕКЦІЇ

Навчальна дисципліна «Основи психокорекції» покликана допомогти здобувачу вищої освіти досягнути розуміння сутності діяльності практичного психолога шляхом засвоєння теретичних та практичних знань в контексті сучасних досягнень психологічної науки, психологічних закономірностей надання психологічної допомоги, класифікації видів та засобів практичної діяльності психолога, індивідуально-типологічних проявів, характеристик особистості, її розвиток і формування в процесі діяльності і спілкування, становлення впродовж життєвого шляху. У процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти мають усвідомити психологічні аспекти викладання та виховання у закладах вищої освіти. Окрім цього «Основи психологічної практики» як навчальна дисципліна покликана сприяти формуванню у студентів здібностей до самооцінки, самоконтролю, самореалізації, забезпечити відпрацювання можливих моделей поведінки в ситуаціях професійної взаємодії, досягти розуміння логіки управління комунікацією, а також уміння і психологічної готовності формувати команду і працювати в ній.

Тема 1. Історія та сучасний стан психокорекції

Предмет і завдання курсу, міжпредметні зв'язки. Психологічна практика як система заходів. Психотерапія як основа психологічної практики.

Тема 2. Предмет, специфіка та принципи психологічної корекції

Види психологічної корекції. Специфічні риси психологічної корекції. Особливості психологічного консультування.

Тема 3. Психологічні особливості індивідуальної корекції

Поняття втручання або інтервенції. Задачі індивідуальної корекції. Переваги та недоліки індивідуальної корекції.

Тема 4. Психологічна корекція засобами творчого самовиразу

Казкотерапія, ізотерапія, музикотерапія, бібліотерапія, фототерапія, танцювальна терапія як методи корекції. Загальні уявлення про ігрову терапію як метод корекції. Поняття та сутність пісочної терапії. Анімалотерапія як нетрадиційний метод корекції

Тема 5. Психокорекційні можливості арт-терапії

Корекційні можливості арт-терапії. Основні механізми арт-терапії. Форми арт-терапії.

Тема 6. Особливості та методи поведінкової корекції.

Історія поведінкової корекції. Методи поведінкової корекції. Психологічні засади продуктивного корекційного контакту.

Тема 7. Психогімнастика як метод психологічної корекції

Роль невербальної комунікації у психогімнастиці. Найпоширеніші вправи у психогімнастиці. Роль та місце психогімнастики у корекції комунікативних засобів.

Тема 8. Особливості та методи соціальної корекції

Прийоми соціальної корекції. Особливості статусної психотерапії. Умови ефективності соціальної корекції.

Тема 9. Психотерапевтичні методи психокорекції. Тілесна психотерапія

Техніка Александера. Біоенергетика Лоуена. Метод Фельденкрайза.

Тема 10. Психодрама як метод психокорекції

Поняття про драму як про корекційний метод. Класична процедура психодрами. Психодрама, спрямована на групу.

Тема 11. Психологічні особливості групової психокорекції

Психодрама, спрямована на групу. Групова динаміка як складова ефективності психокорекції. Особливості керівництва колекційною групою.

Тема 12. Тренінг як метод психокорекції

Історія становлення тренінгу як психокорекційної форми. Класифікація форм тренінгів. Чинники ефективності тренінгу.

Тема 13. Психологічна корекція сімейних відносин

Сімейне консультування.

Психолого-педагогічне консультування. Корекція батьківсько-дитячих стосунків. Корекція особистісного розвитку.

Тема 14. Методики корекції дитячо-батьківських відносин

Особливості використання методики сімейна скульптура. Особливості використання методики сімейна хореографія. Особливості використання методики сімейний ритуал.

Тема 15. Психоаналітичний підхід до психологічної корекції

Відмінність психологічної корекції від консультування. Індивідуальна психологічна корекція. Групова психологічна корекція.

Тема 16. Гуманістичний та поведінковий підходи до процесу психологічної корекції

Базис клієнт-центрованої терапії. Цілі гештальткорекції. Задачі, котрі вирішує екзистенційна психотерапія.

Література

1. Андрушко Я. С. Психокорекція: навч.-метод. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 212 с.
2. Дуткевич, Т. В. Теорія і практика розвивально-корекційної роботи психолога: навч. посіб. Київ: КНТ, 2017. 265 с.
3. Каліна Н. Ф. Психотерапія: підручник. Київ: Академвидав, 2010. 288 с.
4. Кузікова С.Б. Основи психокорекції: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. 320 с.
5. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга»; 2006. 384с.
6. Психологічна корекція особистості дітей, які зазнали насильства в сім'ї: навч. посіб. / Максименко С.Д. та ін.. Київ: Міленіум, 2011. 250 с.
7. Практикум із групової психокорекції: підручник / С.Д. Максименко, О.О. Прокоф'єва, О.В. Царькова, О.В. Кочкурова. Мелітополь: Видавничо- поліграфічний центр «Люкс», 2015. 414 с

6.8. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

«Експериментальна психологія» – навчальна дисципліна, призначена для підготовки психологів з метою засвоєння ними компетентностей щодо використання теоретичних та емпіричних методів психологічних досліджень, теорії та практики

проведення експериментальних досліджень, набуття спеціальних знань щодо планування та аналізу результатів психологічних експериментів.

Тема 1. Базові поняття експериментальної психології. Основні атрибути наукового дослідження у психології

Цілі та принципи розвитку психологічної науки. Нормативний процес побудови наукового знання: Теорія у психологічній науці. Основні поняття (апарат) наукового дослідження. Класифікації типів наукового дослідження.

Тема 2. Академічна доброчесність

Загальне уявлення про академічну доброчесність. Закон України про академічну доброчесність. Етичні принципи проведення наукового дослідження як основа дотримання академічної доброчесності. Види порушень академічної доброчесності. Запобігання плагіату, фальсифікації та фабрикації у проведенні та оприлюдненні результатів наукових досліджень.

Тема 3. Історія становлення експериментальної психології

Філософські витоки експериментальної психології. Ідея вимірювання в психології. Нейрофізіологія у ХІХ столітті. Розвиток експериментальної психології в Німеччині. Експериментальна психологія в Англії та Франції. Експериментальна психологія в США. Експериментальна психологія у дорадянській період.

Тема 4. Наукове дослідження у психології, методи та принципи

Теоретичні та емпіричні психологічні дослідження. Загальнонаукові методи психологічного дослідження. Класифікація методів дослідження за Б. Ананьєвим. Основні методи статистичного аналізу обробки первинних даних.

Тема 5. Основні характеристики та процедура психологічного експерименту

Уявлення про експеримент як активний метод дослідження.

Валідність експериментального дослідження. Рівні гіпотез, що перевіряються у психологічному експерименті. 4.Змінні у психологічному експерименті. Експериментальна вибірка. Конструювання груп.

Тема 6. Структура та логіка психологічного дослідження

Експериментальне психологічне дослідження. Процес наукового дослідження. Гіпотези у науковому психологічному дослідженні. Загальне уявлення про плани експериментального дослідження.

Тема 7. Експериментальні плани

Класичні експериментальні плани. Плани для однієї незалежної змінної і декількох груп. Факторні експериментальні плани. Доекспериментальні плани. Квазіекспериментальні плани. «Експериментальні» плани ex - post – facto.

Тема 8. Неекспериментальні психологічні дослідження

Організація психологічних досліджень. Кореляційне дослідження: загальна характеристика. Планування кореляційного дослідження. Основні типи кореляційного дослідження.

Тема 9. Психологічні причини помилок психологічного дослідження

Особистість досліджуваного в ситуації експериментального дослідження. Проблема мотивації учасників експерименту. Вплив експериментатора на результати психологічного дослідження. Методи контролю впливу особистості досліджуваного та експериментатора і ефектів спілкування на результати дослідження.

Тема 10. Специфіка експериментальних досліджень у різних галузях психологічного знання

Номенклатура наукових спеціальностей в галузі психологічних наук.

Література:

1. Большакова А.М. Експериментальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2019. 64 с.
2. Большакова А.М. Експериментальна психологія: Робочий зошит. Харків : ХДАК, 2019. 82 с.
3. Бочелюк В., Бочелюк В. Методика та організація наукових досліджень з психології. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 360 с.
4. Галян І., Галян О. Експериментальна психологія. Київ : Академія, 2012. 400 с.
5. Горбунова В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях. Київ : Професіонал, 2017. 208 с.
6. Максименко С., Носенко Е. Експериментальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 360 с.

6.9. ПСИХОЛОГІЧНИЙ СПЕЦПРАКТИКУМ

Дисципліна «Психологічний спецпрактикум» поєднує теоретичні та прикладні аспекти арт-терапевтичного напрямку в наданні психологічної допомоги та покликана сприяти формуванню у здобувачів розуміння основних підходів та методів арт-терапії, досягнути головні теоретичні положення сучасної психології. У процесі вивчення навчального компоненту здобувачі мають ознайомитися з різними сучасними обґрунтованими напрямками та методами арт-терапевтичної роботи практичного психолога, їх змістом, структурою та техніками. Вивчення дисципліни також забезпечує формування здатності організовувати та проводити масові культурні заходи просвітницького та психопрофілактичного характеру.

Тема 1. Вступ до арт-терапії

Поняття арт-терапії в психологічній науці. Функції арт-терапії. Основні підходи в класифікації форм арт-терапії.

Тема 2. Індивідуальна та групова арт-терапевтична робота

Оснащення кабінету арт-терапії та організаційні процедури. Психологічні фактори групової роботи. Форми групової роботи. Класифікація арт-терапевтичних груп.

Тема 3. Організація арт-терапевтичного процесу

Етапи арт-терапевтичного процесу. Організація арт-терапевтичної сесії. Критерії якісного завершення консультивання. Організація та проведення масових соціокультурних заходів просвітницького та психопрофілактичного характеру з використанням засобів культури та мистецтва.

Тема 4. Напрямки сучасної арт-терапевтичної роботи

Психотерапія засобами зображувального мистецтва. Музикотерапія. Танцювальнорухова терапія. Казкотерапія.

Тема 5. Ізотерапія

1. Загальні уявлення про ізотерапію. Природа і функції символу в ізотерапії.
2. Особливості роботи з кольором в арт-терапії. Правила інтерпретації в процесі аналізу. Оцінка діагностичних параметрів у ізотерапії.

Тема 6. Особливості роботи з метафоричними асоціативними картами

Історія створення МАК. Види та специфіка МАК. Принципи роботи з МАК. Помилки та дефекти МАК. Принципи використання МАК в індивідуальній та груповій роботі. Техніки активізації ресурсних станів за допомогою МАК.

Тема 7. Пісочна терапія

Пісочна терапія за К. Юнгом та сучасні арт-терапевтичні підходи до використання піску. Організація процесу консультації методом пісочної терапії. Особливості використання пісочної терапії в роботі з дітьми.

Тема 8. Арт-терапія у роботі за сім'ями (парами)

Основні принципи арт-терапії у роботі з сім'ями (парами). Особливості роботи з темою роду в арт-терапії. Практики діагностики відносин учасників сімейної системи (пари).

Тема 9. Застосування арт-терапії в роботі різними запитамі клієнтів

Арт-терапія в роботі з агресією. Арт-терапія в роботі з почуттям сорому та провини. Арт-терапія і здоров'я. Арт-терапія в роботі з емоційними проблемами. Арт-терапія у роботі з міжособовими стосунками.

Література:

1. Бернацька, О. Виховання самостійної особистості засобами філію-арт-терапії. Психолог. Шкільний світ. 2010. № 16. С. 3–7.
2. Белогурова, М. Арт-терапевтичний супровід дошкільників. Психолог дошкілля. 2013. № 4. С. 1–16.
3. Власюк, М. Арт-терапія : лікування мистецтвом. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2008. № 7/8. С. 90.
4. Вознесенська, О. Арт-терапії сім'ї. Психолог. Шкільний світ. 2005. № 39. С. 9–14.
5. Вознесенська, О. Шляхом арт-терапії у пошуках натхнення. Психолог. 2011. № 17. С. 3–5.

6. Вознесенська, О. Арт-терапевтична майстерність : радість й розвиток для всієї сім'ї. Психолог. Шкільний світ. 2008. № 1. С. 24–26.

7. Волошина, М. Арт-терапія у роботі зі студентами в період адаптації до навчання. Психолог. Шкільний світ. 2013. № 13/14. С. 107–112.

6. Критерії оцінювання результатів атестаційного екзамену:

«Відмінно», оцінка ECTS «А», 90 – 100 балів. Здобувач засвоїв матеріал в повному обсязі та вміє його застосовувати для вирішення практичних питань. Володіє термінами, логічно та послідовно викладає матеріал.

«Добре», оцінка ECTS «В», 82 – 89 балів. Здобувач достатньо повно володіє змістом дисципліни, але допускає окремі помилки при логічному викладенні матеріалу, що, тим не менш, дозволяє вільно користуватися надбаними навичками на практиці, приймати відповідні рішення.

«Добре», оцінка ECTS «С», 74 – 81 бал. Здобувач засвоїв основну частину теоретичного змісту дисципліни, але робить окремі помилки в викладенні матеріалу, в змісті теорії, окремих термінів. Завдання-рішення приймаються з незначними помилками.

«Задовільно», оцінка ECTS «Д», 64 – 73 бали. Здобувач засвоїв теоретичний матеріал, але має неточності в розумінні окремих тем та питань, що ускладнює йому пошук вірних відповідей при прийнятті рішень-завдань. Допускає окремі помилки у визначенні термінів.

«Задовільно», оцінка ECTS «Е», 60 – 63 бали. Здобувач не в повному обсязі засвоїв теоретичний матеріал, має складності з його практичним застосуванням, робить окремі помилки у викладенні базового матеріалу, у визначенні термінів. Але прийняття рішень здійснює у вірному напрямку, з окремими помилками.

«Незадовільно з можливістю повторного складання», оцінка ECTS «FX», 35 – 59 балів. Здобувач засвоїв половину теоретичного матеріалу, набув окремі навички його практичного застосування, але не достатньо для прийняття відповідних рішень з поставлених перед ним питань, робить помилки в термінах.

«Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни», оцінка ECTS «F», 0-34 бали. Здобувач засвоїв значно менше половини теоретичного матеріалу, не має навичок його практичного застосування за відсутністю відповідних знань.

Відповідь на теоретичне питання вважається повною, якщо її зміст повністю відповідає програмі та містить всі необхідні теоретичні факти та висновки.

Грубими помилками є:

- незнання визначень основних понять предметної області й формулювань, передбачених програмою дисциплін;
- незнання сутності основних методів і прийомів отримання необхідних результатів.
- Помилками вважаються:
 - неточності визначень понять предметної області, формулювань;
 - неволодіння одним з умінь і навичок, передбачених програмою, але таких, що не відносяться до грубих помилок.
- Недоліками є:

- непослідовний виклад матеріалу.